

**MELLERUDS
KOMMUN**

Lokal IT- och digitaliseringsstrategi
för skola, förskola och vuxenutbildning

Kultur- och utbildningsförvaltningen
Antagen av KUN 2016 10 26

Reviderad 2018-11-19

Innehållsförteckning

Inledning och syfte	3
Implementering och innehåll	3
Vision och mål	4
Digital kompetens.....	5
Digitala färdigheter.....	6
IT-verktyg och organisation	8
Ansvarsfördelning.....	9
Regler för IT-användning.....	12
Dataskyddsförordningen, GDPR.....	12
IT ur ett praktiskt juridiskt perspektiv	13
Styrdokument.....	14

Inledning och syfte

Förvaltningschefen har gett i uppdrag till Melleruds förskolor och skolor att främja alla elevers lärande så att de är väl förberedda för att leva i dagens och morgondagens samhälle. Det blir då självklart att använda informationstekniken som ett pedagogiskt verktyg för lärande.

Strategins syfte är att utveckla och vägleda det pedagogiska arbetet med stöd av IT (Informationsteknologi) i förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning i Melleruds kommun.

IT-strategin anger de förutsättningar och insatser som krävs för att barn/elever och personal ska utveckla en digital kompetens. IT-användningen i skolorna ska stimulera barn/elever, öka lärandet och göra skolarbetet roligare.

Implementering och innehåll

Alla anställda ska vara väl insatta i IT-strategin och ha tillägnat sig vad den innebär för det dagliga arbetet. Planen ska utvärderas och revideras årligen.

Strategin är indelad i åtta delar:

- Vision och mål
- Digital kompetens
- Digitala färdigheter
- IT – verktyg och organisation
- Ansvarsfördelning
- Regler för IT-användning
- IT ur ett praktiskt juridiskt perspektiv
- Styrdokument

Vision och mål

Vision

Barn, elever och personal i Melleruds kommun ska befinna sig i framkant när det gäller tillgängliga digitala lärverktyg i den dagliga pedagogiska verksamheten, i syfte att nå en ökad måluppfyllelse.

Övergripande mål

Målet är att:

- alla barn, elever och all personal i Melleruds kommuns skolor ska ha likvärdiga möjligheter att använda IT som ett redskap i lärandet utifrån behov och förutsättningar.
- den digitala tekniken ska utnyttjas systematiskt vid uppföljning av elevernas lärande.
- alla elever ska ha en god digital kompetens som utvecklats fortlöpande genom hela skoltiden.
- all pedagogisk personal fortlöpande utvecklar en god digital kompetens. Denna strategi ska ligga till grund för mål som sätts vid medarbetarsamtalet.
- det sker en utveckling av IT-användandet genom förskolechefs/rektors styrning med individuella handlingsplaner som ett pedagogiskt verktyg.
- öka elevernas lust att lära
- IT ska ingå som en naturlig del i skolans arbete för att öka elevernas måluppfyllelse
- ge möjlighet till ett interaktivt lärande med ökat visuellt och auditivt stöd
- utveckla nya lärandemetoder och bredda elevernas kunskapsutveckling
- använda gemensamma lärplattformar, som enkelt ger möjlighet till förbättrad information, kommunikation, samverkan och lärande
- ha kunskap om IT-säkerhet, etisk nätanvändning och rådande IT-lagstiftning.
- ha ett väl fungerande samarbete med kommunens IT-avdelning

Digital kompetens

Digital kompetens finns med som en av EU-kommissionens åtta nyckelkompetenser. Begreppet innefattar *kunskaper, färdigheter* och *attityder* till digitala verktyg och IT. En stor del handlar om att utveckla undervisningen.

Pedagoger måste kunna avgöra, om och när och till vad, digitala verktyg kan förbättra undervisningen. De behöver också utveckla sin kompetens i att hantera digitala verktyg för att planera, genomföra, analysera och följa upp det egna arbetet samt elevernas lärande.

Exempel på grundläggande IT-färdigheter är att använda digital teknik för att hämta, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information samt för kommunikation.

Kompetensutveckling ska i första hand vara knuten till det dagliga arbetet. All kompetensutveckling ska ha en tydlig anknytning till verksamhetens behov och förutsättningar. För att säkerställa denna anknytning ska kompetensutveckling ske så nära det praktiska arbetet som möjligt.

Barn/elever och personal ska utveckla en digital kompetens som bidrar till att resultaten förbättras och verksamheten effektiviseras. Den pedagogiska planeringen bildar grunden för varje skola i arbetet med digital kompetens. I förskolan och på fritidshemmen används kvalitetsplanen för detta ändamål.

Grunden för den digitala kompetensen läggs i förskolan och är väsentlig för den samlade måluppfyllelsen i skolan. För att konkretisera arbetet finns rekommendationer från förskola till vuxenutbildning. (Se nästa avsnitt)

Digitala färdigheter

Förskola

Varje barn bör efter sin tid i förskolan klara att:

- sätta på och stänga av sin lärplatta
- använda pedagogiska program/appar
- använda lärplattan för att fotografera och filma
- använda multimedia (bild, ljud och text) i kreativt skapande

Grundskola F-3, fritidshemmet

Varje elev bör i åk 3 klara att:

- använda grundläggande ordbehandling, texter i digitala miljöer med länkar och andra interaktiva funktioner
- utnyttja miniräknarens och lärplattans möjligheter i matematik
- använda sökmotorer på internet och tillämpa vett och etikett på nätet
- arbeta med källkritik och vara medveten om hur texter påverkar mottagaren
- använda bildredigeringsprogram för bearbetning av bilder och vara medveten om frågor gällande bildmanipulation
- spara och namnge arbeten på lärplatta och i molntjänster
- vara medveten om etik, säkerhet och lagar på Internet

Grundskola 4–6

Varje elev bör i åk 6 klara att:

- producera skolarbeten i ett ordbehandlingsprogram med bilder och redigera text
- presentera skolarbeten med ett presentationsprogram
- använda e-post samt bifoga filer
- använda digitala verktyg för kreativt skapande
- använda enkla bild- och ljudredigeringsprogram
- agera ansvarsfullt utifrån etiska och sociala aspekter t.ex. språkbruk vid kommunikation i digitala miljöer
- hitta relevant information på Internet, jämföra källor och pröva deras trovärdighet
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som PUL* och Upphovsrättslagen som i maj 2018 ersätts av GDPR**
- logga in på It's learning och ta del av relevant information
- använda It's learning för kommunikation, publicering och information

* Personuppgiftslagen ** General data protection regulation

Grundskola 7–9

Varje elev bör i åk 9 klara att:

- använda digitala verktyg för att göra beräkningar, presentera och tolka data
- använda olika former av presentationsprogram
- använda lärplattan som ett naturligt dokumentationsverktyg
- använda digitala verktyg för att redigera fotografier, film och ljud
- ha strategier för att hantera och sälla i stora informationsmängder
- skriva egenproducerade texter och undvika att kopiera färdiga texter
- utveckla användandet av digitala verktyg för kreativt skapande
- dela dokument med andra i lärplattformen It's learning
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet och veta hur man citerar och gör källhänvisningar
- tillämpa och vara insatt i lagar som PUL* och Upphovsrättslagen som i maj 2018 ersätts av GDPR**

Gymnasieskolan

Varje elev bör efter avslutade gymnasiestudier klara att:

- arbeta fördjupat med programvaror relevanta för vald studieinriktning så som textbehandling, layout, grafisk presentation, registerhantering, kalkylering och informationssökning
- tillämpa den digitala teknik som används i arbetslivet för vald studieinriktning
- förstå och använda lämplig digital teknik i en lärsituation
- ha ett fördjupat etiskt och källkritiskt förhållningssätt till internet
- tillämpa relevanta lagar och regler i den egna digitala produktionen
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som PUL* och Upphovsrättslagen som i maj 2018 ersätts av GDPR**

Vuxenutbildningen

Varje elev bör efter avslutade studier klara att:

- arbeta med programvaror relevanta för vald utbildning
- tillämpa den digitala teknik som används i arbetslivet för vald studieinriktning
- förstå och använda lämplig digital teknik i en lärsituation
- ha ett fördjupat etiskt och källkritiskt förhållningssätt till internet
- tillämpa relevanta lagar och regler i den egna digitala produktionen
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som PUL* och Upphovsrättslagen som i maj 2018 ersätts av GDPR**

* Personuppgiftslagen ** General data protection regulation

Särskola

Varje elev bör utifrån sina förutsättningar klara att:

- använda ordbehandlingsprogram för att skapa dokument som innehåller formaterad text och bilder
- använda presentationsprogram som stöd för muntlig framställning
- använda sökmotorer på Internet och tillämpa vett och etikett på nätet
- använda bildredigeringsprogram för bearbetning av bilder och vara medveten om frågor gällande bildmanipulation
- använda lärplattan som lär- och kommunikationsplattform
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som PUL* och Upphovsrättslagen som i maj 2018 ersätts av GDPR**

* Personuppgiftslagen ** General data protection regulation

IT-verktyg och organisation

Fördelning av IT-verktyg

- all pedagogisk personal från förskola till och med gymnasiet ska ges tillgång till en egen personlig lärplatta/dator
- alla barn i förskolan och på fritidshemmet ska ha tillgång till ett antal lärplattor per avdelning
- alla elever åk F-5 ska ha tillgång till klassuppsättningar med lärplattor
- alla elever åk 6–9 samt gymnasiet ska ha tillgång till en personlig lärplatta/dator
- alla elever på vuxenutbildningen ska ha tillgång till lärplattor

Organisation

För att ge alla barn och elever del av IT:s möjligheter i sin inläring och en likvärdig utbildning ska förskolechef/rektor utse minst en IT-pedagog

i Kultur- och utbildningsförvaltningen ska det finnas en IT-grupp där IT-pedagogerna deltar

Alla medarbetare och elever från åk 1 på skolan ska ha tillgång till egen e-postadress

Intranät/lärplattform

Inom förskolan och på fritidshemmet används "TYRA-appen" som en plattform för att kommunicera med vårdnadshavarna och för att dokumentera verksamheten.

Inom grundskolan och gymnasiet används "It's learning" som lärplattform. Lärplattformen ska vara en mötesplats där elever och personal på skolorna kommunicerar, informerar och samarbetar. Den ska också användas för att publicera pedagogiskt material och för att samla elevarbeten. It's learning ska användas i första hand före andra kommunikationsverktyg såsom skolkonto på Facebook, Instagram mm.

Det är inte tillåtet att spela in läromedel eller andra verk och lägga ut på lärplattformen, men lärare och elever får göra upptagningar/inspelningar av egna framföranden om det görs för undervisningen.

Office365 är vårt intranät och det ska användas av personal för att kommunicera, informera och samarbeta. Där publiceras dokument avsedda för personal inom kommunen och den egna verksamheten.

Ansvarsfördelning

Det behövs en väl fungerande organisation och en tydlig ansvarsfördelning för att kunna arbeta framgångsrikt och långsiktigt mot mål och vision.

Förvaltningschef

- utgör tillsammans med förvaltningens ledningsgrupp en styrgrupp för IT-frågor/utveckling
- utser IT-samordnare
- är systemägare för alla förvaltningsövergripande system
- utser systemförvaltare för förvaltningsövergripande system

Förskolechef/Rektor

- ansvarar för genomförandet och förankringsarbetet av IT-strategin på enheten
- ansvarar för att pedagogernas individuella handlingsplaner upprättas och följs upp
- utser IT-pedagoger som samordnar enhetens IT arbete
- är systemägare för applikationer som används enbart vid enheten
- ansvarar för att skolans hemsida är aktuell och korrekt
- ansvarar för att utse en person med uppsiktsplikt om skolan använder sociala medier. T.ex. Facebook, Instagram, Twitter eller blogg

- ansvarar för att tillsammans med IT-pedagogen driva arbetet med vår lärplattform framåt
- ser över uppdraget och tidsåtgång i arbetet som ska utföras av IT-pedagogerna
- ansvarar för att det finns tydliga regler vad gäller elevernas dataanvändning på skolan

IT-samordnare

- leder förvaltningens IT-gruppsmöten som har ett pedagogiskt fokus
- ger uppdrag åt förvaltningens IT-pedagoger

Skolsamordnare

- leder förvaltningens IT-gruppsmöten med teknikfokus
- ger uppdrag åt förvaltningens IT-pedagoger
- teknisk support för IT-pedagoger (nya konton, Office 365, lösenordsbyte, skrivarsupport sköts av IT avd.)
- handleda enskild personal eller grupp för support av iPads
- deltar vid behov i förskole- och fritidsgruppens möten
- ansvarar för beställningar ATEA, Mediapoolen m.m.
- samverkar med kommunens IT-enhet
- kontrollerar inlämnade iPads för återbruk
- kontaktperson/systemförvaltare för It´s Learning, Mediapoolen, Procapita
- administrera/förankra dataskyddsförordningen (GDPR) i förvaltningen

IT-pedagog på skolenheten

- stödjer och motiverar andra pedagoger kring IT-frågor ur ett pedagogiskt perspektiv, utifrån behovet och möjligheter med IT
- stödjer andra pedagoger kring tekniska frågor
- ingår i förvaltningens IT-grupp
- föreslår förändringar i enhetens IT-miljö utifrån elevernas och pedagogernas behov
- inventerar behovet av kompetensutveckling inom IT och föreslår åtgärder

- ansvarar för att tillsammans med rektor/förskolechef driva arbetet med vår lärplattform framåt
- förankrar IT-handlingsplan samt IT-strategi på enheten. Samlar in behov och önskemål från verksamhet och samverkar med IT-service och för tillbaka lösningar till rektor

Pedagoger i skolan

- Jag lägger in minst ett arbetspass i veckan som innehåller ett tydligt IT-inslag
- Jag kan använda IT i arbetsområden som inte bygger på att alla elever gör samma sak vid samma tillfälle
- Jag använder IT för att ge kontinuerlig feedback samt ge framåtsyftande respons i syfte att nå en högre måluppfyllelse (feed-forward).
- Jag underlättar mitt eget arbete genom att låta eleverna genomföra en del tester, diagnoser och prov på nätet. Dessa görs antingen hemifrån eller löpande under skoldagen
- Jag utökar den digitala kommunikationen i kontakten med elever, vårdnadshavare och medarbetare genom t.ex. e-post
- Jag utökar den digitala kommunikationen i kontakten med elever, vårdnadshavare och medarbetare genom t.ex. e-post
- Jag lär mig granska det jag möter på internet och uppmärksammar frågor om etik, moral och integritet på nätet.
- Jag är medveten om upphovsrätt och hur jag använder och delar innehåll från internet

Pedagoger i förskola och fritidshem

På förskolor och fritidshem finns IT-ansvariga pedagoger som bevakar och lyfter IT-frågor till kommunens förskole- och fritidshemsgrupp.

Innehåll i förskola- och fritidshemmets individuella IT-handlingsplan:

- Jag hittar några användningsområden och breddar användandet efter hand
- Jag tar eget ansvar för att läsa e-post, veckobrev, protokoll och dylikt på Office 365 varje vecka
- Jag utökar den digitala kommunikationen i kontakten med medarbetare genom t.ex. e-post
- Jag använder dagligen lärplattan som ett pedagogiskt verktyg

- Jag använder IT för att dokumentera och ge kontinuerlig feedback på barnens lärande
- Jag använder IT till dokumentation för att synliggöra vår verksamhet
- Jag lär mig granska det jag möter på internet och uppmärksammar frågor om etik, moral och integritet på nätet

Regler för IT-användning

- Eleverna förvarar sin lärplatta på anvisad plats när de inte ska användas på lektionen, alternativt på bänken med locket på om de ska användas senare under lektionen
- Läraren bestämmer när eleverna får använda lärplattan
- Läraren får enligt Skollagen omhänderta lärplatta/mobiltelefon vid felaktigt användande. Läraren avgör
- Vid upprepad felaktig användning av lärplattan gäller begränsad tillgång för eleven. Vårdnadshavarna informeras samma dag. Läraren avgör
- Användning av mobiltelefon under lektionstid är ej tillåtet. Detta ska framgå i skolans ordningsregler. Dessa utarbetas och förankras med eleverna samt beslutas av rektor
- Det är förbjudet att fotografera/filma/göra en ljudupptagning av andra personer som inte gett sin tillåtelse till detta

Dataskyddsförordningen, GDPR

Dataskyddsförordningen (GDPR) "general data protection regulation" är överordnad skollagen i de delar som gäller persondataskydd. Den gäller som lag i alla EU:s medlemsländer från och med den 25 maj 2018.

- Förvaltningen har en registerförteckning som innehåller personuppgifter som är sökbara med både namn och personnummer. IT-tjänster som används för bedömning, åtgärdsprogram, läroplattformar där personuppgifter ingår ska finnas med i registerförteckningen
- En handskriven lista med endast förnamn och resultat behöver inte vara med i registerförteckningen, men om resultatet ska föras in skolans IT-system så ska det vara med i registerförteckning. Om en digital lista har mer än en sökingång, t.ex. namn och personnummer ska den registerföras
- Normalt behövs inget samtycke från elev/vårdnadshavare när man upprättar digitala dokument där personliga uppgifter ingår. Undantag är digitala dokument där känsliga personuppgifter ingår

- Skolan har endast ansvar för de system som eleven behöver för att klara sin utbildning. Elever som på eget bevåg registrerar sina personuppgifter i IT-tjänster har eget ansvar för detta. På skolan ska det finnas tydliga regler för vad elever får göra/inte göra
- Det är inte tillåtet att E-posta personuppgifter om innehållet är av känslig karaktär

IT ur ett praktiskt juridiskt perspektiv

- Upphovsrätten för undervisningsmaterial och datorprogram som skapats under arbetstid av en lärare för undervisningen tillhör Melleruds kommun
- Kopiering som lärare gör i tjänsten är inte privat bruk utan räknas som undervisningsändamål. Läs kopieringsavtal
- SKL:s kopieringsavtal omfattar både analog och digital kopiering
- Allt du använder som någon annan skapat måste anges med källhänvisning
- Kopieringsavtalet innebär att lärare får för samma elever och under en termin högst kopiera eller scanna 15 % av antalet sidor ur en bok, dock inte mer än 15 sidor. Lärare och elev får framställa så många kopior att varje elev får var sitt exemplar och läraren själv får några
- Kopieringsavtalet ger inte rätt att kopiera (spela in, ladda ner) rörlig bild och inspelade radio/TV-program, film, musik och datorprogram
- Lärare och elever får inte lägga ut skyddat material på internet utan upphovsmannens/rättighetshavarens samtycke. Detta gäller ej författningar eller beslut av myndigheter, t.ex. lagtexter
- Kopieringsavtalet medger att lärare och elever har rätt att använda skyddat material från internet i en PowerPoint presentation samt lägga ut den på skolans lärplattform, så länge bara eleverna får tillgång till materialet. Materialet får inte tillgängliggöras på internet
- Kontakt mellan lärare och elev ska i första hand ske via It's learning. Om man därutöver använder sociala medier, till exempel Facebook, får det endast ske via skolans konto. Personalen ska inte vara vänner med sina elever på privata konton eftersom man i juridisk mening är tjänsteman hela dygnet. Dessutom är man som elev i beroendeställning i relationen till sin lärare
- Om skolan använder sociala medier t.ex. Facebook, ska det på skolan utses en person som har uppsiktsplikt över innehållet på sidan. Personen har ansvar för att ta bort texter som innebär kränkningar, uppvigling och olaga våldsskildringar. Detta ska ske snarast.
- Musiktjänsten Spotify är i första hand skapat för privat bruk och får inte användas i offentliga sammanhang. Melleruds kommun har en företagslösning som ska användas om man har behov av detta.

Styrdokument

Alla ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 8–9 § skollagen [2010:800]).

Av skollagen framgår vidare bl.a. att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 3 §).

I Skolverkets rapport *IT-användning och IT-kompetens i skolan* (rapport 386, 2013) framför myndigheten emellertid att det råder stora skillnader mellan skolor i fråga om IT-användning i undervisningen samt att digitaliseringen av förskolan och skolan är fortsatt ojämnt fördelad och att det är tydligt att elever får olika förutsättningar. För att undanröja den bristande likvärdigheten behövs det en tydlig gemensam ambitionsnivå och målsättning för digitaliseringen i svensk skola.